

Зрозуміло, що дана модель має як певні переваги так і недоліки. До переваг слід віднести певну простоту розрахунків. Разом з тим модель базується на цілій низці припущень, що робить визначені показники достатньо умовними.

Незважаючи на це вітчизняним підприємствам доцільно взяти її на озброєння, адже відродження ринку цінних паперів в Україні відбувається значно швидшими темпами ніж ринку кредитування.

Література

1. *Грачова Р.* Актуально про аналіз фінансової звітності. — К.: ВД «Прінтес», 2007.
2. *Хенсен Дон Р., Моувен Меріен М., Еліас Небіл С., Сєнков Девід У.* Управлінський облік: 5-те вид.: Пер. з англ.; Наук. ред. пер. Н. П. Краснік. — К.: Міленіум, 2002.
3. *Хорнгрен Ч., Фостер Дж., Датар Ш.* Управленческий учет: 10-е изд. / Пер. с англ. — СПб.: Питер, 2007.

Голов С. Ф., д-р екон. наук, доцент,
професор кафедри менеджменту та економіки,
ПВНЗ «Міжнародний інститут менеджменту (МІМ-Київ)»

УНІФІКАЦІЯ ЯК ГАЛЬМО РОЗВИТКУ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ В УКРАЇНІ

В СРСР уніфікація бухгалтерського обліку охоплювала усі його стадії, зокрема первинні документи, облікові регістри та бухгалтерську звітність. Це було виправдано в умовах єдиної форми власності та централізованого управління економікою. Розвиток комп'ютерних технологій поступово призвів до реуніфікації облікових регістрів, різноманіття їх електронних форм.

Пізніше, по мірі розвитку ринкових відносин і реформування системи бухгалтерського обліку в Україні, зросла кількість методів оцінки суб'єктів господарювання щодо їх вибору як складової облікової політики. Проте досі зберігаються уніфікований план рахунків бухгалтерського обліку та форми фінансової звітності.

Уніфікація фінансової звітності по суті означає превалювання форми над сутністю. Це суперечить принципам складання фінансової звітності, передбаченим Законом України «Про бухгалтер-

ський облік і фінансову звітність в Україні» [1], які передбачають зокрема превалювання сутності над формою.

Наслідками уніфікації фінансової звітності є постійне зростання кількості вписуваних рядків у формах звітності, додаткові витрати підприємств на розкриття інформації за міжнародними стандартами, неможливість відображення галузевої специфіки діяльності підприємств. На сьогодні кількість додаткових вписуваних рядків становить у балансі (форма № 1) — 11, звіті про фінансові результати (форма № 2) — 6, звіті про власний капітал (форма № 4) — 4.

Поряд з тим, публічні акціонерні товариства для виконання законодавчих вимог змушені подавати до ДКЦПФР другий комплект звітності — неуніфікованої (за МСФЗ). Нарешті такі види діяльності, як страхова, складно відображати у формах, орієнтованих на виробничі та комерційні підприємства. Наприклад, досі не зрозуміло, що мають відображати страховики у складі собі вартості реалізованої продукції.

Збереження уніфікованої фінансової звітності в Україні обумовлено тим, що її продовжують розглядати як статистичну та частково пруденційну звітність, а не як звітність загального призначення згідно з концепцією МСФЗ. Пропозиції щодо надання можливості підприємствам обирати стандарти складання звітності наштовхуються на протидію прихильників єдиних методологічних засад бухгалтерського обліку.

Прикладом цього є позиція канд. екон. наук В. М. Жука: «...науково обґрунтованим є лише підхід складання, подання й обробки фінансової звітності за категоріями підприємств на єдиній методологічній основі. Такою основою можуть бути або МСФЗ або національні П(с)БО. Звичайно, що в інтересах національної економіки краще застосовувати П(с)БО тим більше, як ми з'ясували, суттєвих розбіжностей між ними немає» [2, с. 106].

Проте проблема полягає в тому, що на відміну від МСФЗ національні П(с)БО визначають не тільки вимоги до фінансової звітності, а й порядок формування інформації в бухгалтерському обліку. Тому ступінь уніфікації фінансової звітності значною мірою визначає ступінь уніфікації системи рахунків бухгалтерського обліку. В свою чергу, уніфікований план рахунків означає моноорієнтацію поточного обліку, його підпорядкування структурі фінансової звітності. Існуючий план рахунків обмежує можливість вибору методів обліку і калькулювання витрат для управління підприємством. Як наслідок, потреби керівництва в інформації для управління мають вторинний характер та підпорядковані методології фінансового обліку.

Висновки. Для забезпечення диференціації фінансової звітності та задоволення вимог різних користувачів необхідно відмовитись від жорстких форм фінансової звітності з обов'язковими кодами рядків. Доцільно, враховуючи досвід ЄС, зберегти лише загальну структуру фінансових звітів і мінімальні вимоги до розкриття інформації. Також слід відмовитись від жорсткої регламентації бухгалтерського обліку, передусім системи обліку витрат. Підприємство має мати право вибору базової системи калькулювання, зокрема щодо застосування в поточному обліку калькулювання змінних витрат (директ-костінгу). Інструкцію до плану рахунків бухгалтерського обліку слід замінити методичними рекомендаціями щодо його застосування.

Література

1. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» зі змінами і доповненнями від 16.07.99 р. [Електронний ресурс] — Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=996-14>.
2. Жук В. М. Інституціональний підхід до розв'язання проблем бухгалтерського обліку в Україні / В.М.Жук // Фінанси України. — 2009. — № 7. — С. 100—113.

Головко Т. В., канд. екон. наук, проф.
кафедри обліку підприємницької діяльності,
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»

МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ЗАСТОСУВАННЯ МІЖНАРОДНИХ СТАНДАРТІВ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ В УКРАЇНІ

Сучасні економічні процеси в Україні обумовлюють нові цілі щодо інтеграції її економіки в міжнародне середовище. Досвід країн Західної Європи свідчить про необхідність уніфікації і стандартизації систем обліку та фінансової звітності. Фінансова звітність підприємства є важливою складовою інформаційного обміну між підприємством і зацікавленими користувачами цієї звітності. Міжнародні стандарти фінансової звітності (МСФЗ) передбачають ефективне інформування акціонерів, працівників, кредиторів та інших зацікавлених користувачів фінансової звітності відповідно їх інформаційних потреб для прийняття рішень.